

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>08 Право</i>
Спеціальність	<i>81 Право</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів / 150 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат юридичних наук, доцент Єгорова Валентина Сергіївна, vsegorova@hotmail.com Практичні / Семінарські: кандидат юридичних наук, доцент Єгорова Валентина Сергіївна, vsegorova@hotmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Google classroom https://classroom.google.com/c/NTkzOTQ0NjM2NzY2?cjc=3tlmjzc</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Конституційне право. Особлива частина» є правничою дисципліною, що належить до нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки бакалаврів.

Метою вивчення даної дисципліни є формування професійної правосвідомості студентів у сфері сучасного українського конституціоналізму, набуття компетентностей, визначених стандартом вищої освіти та достатніх для розв'язання складних спеціалізованих задач у галузі правничої діяльності, ефективного виконання професійної діяльності за обраною спеціальністю.

Предметом навчальної дисципліни є конституційно-правові відносини, які стосуються найважливіших питань держави і суспільства: основи конституційного ладу України; конституційний статус людини і громадянина; форми прямого і представницького народовладдя; конституційна система, повноваження, порядок формування та діяльності органів державної влади за їх поділом на законодавчу, виконавчу і судову; територіальний устрій і місцеве самоврядування.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти:

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Відповідність результатів навчання (РН) та компетентностей за Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, зокрема з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Конституційне право. Особлива частина» вивчається після освітніх компонентів «Теорія держави і права», «Конституційне право. Загальна частина», «Історія держави і права України» та паралельно з навчальними дисциплінами «Права людини: міжнародні стандарти та захист», «Судоустрій в Україні», «Міжнародне публічне право», що є необхідною передумовою ефективного навчання та володіння компетентностями, які формуються під час вивчення цих дисциплін, з огляду на системність та взаємопов’язаність з тематикою освітньої програми.

Оскільки конституційне право є провідною галуззю національного права, на результатах навчання з дисципліни «Конституційне право. Особлива частина» базується подальше вивчення усіх інших нормативних та вибіркових дисциплін.

3. Зміст навчальної дисципліни

Конституційне право як навчальна дисципліна містить два освітніх компонента: «Конституційне право. Загальна частина», що викладається в осінньому семестрі, і даного освітнього компонента, що викладається у весняному семестрі, шифр за ОП:

ПО 02 Конституційне право. Особлива частина.

Тема 1. Основи конституційного ладу України.

Тема 2. Конституційні права, свободи та обов’язки людини і громадянина в Україні.

Тема 3. Громадянство України.

Тема 4. Основи виборчого та референдного права України.

Тема 5. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.

Тема 6. Парламентське процесуальне право.

Тема 7. Конституційно-правовий статус органів парламентського контролю.

Тема 8. Конституційно-правовий статус Президента України.

Тема 9. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.

Тема 10. Конституційно-правовий статус міністерств та центральних органів виконавчої влади.

Тема 11. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій.

Тема 12. Конституційні основи правосуддя.

Тема 13. Територіальний устрій України.

Тема 14. Місцеве самоврядування в Україні.

Тема 15. Конституційний Суд України.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).

2. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовт. 1998 р. : затв. Законом України від 23 груд. 1998 р. № 350-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підруч. / за ред. С. Г. Серьогіної. Харків : Право, 2017. 392 с.
4. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 328 с.
5. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. Київ : «Видавництво Ліра-К», 2016. 616 с.

Додаткова література:

1. Про Державний Гімн України : Закон України від 06 берез. 2003 р. № 602-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/602-15#Text> (дата звернення 02.06.2024).
2. Виборчий кодекс України від 19 груд. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
3. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення 02.06.2024).
4. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лют. 2015 р. № 141- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> (дата звернення 02.06.2024).
5. Про всеукраїнський референдум : Закон України від 26 січ. 2021 р. № 1135-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
6. Про громадянство України : Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
7. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення 02.06.2024).
8. Про комітети Верховної Ради України : Закон України в ред. від 22 груд. 2005 р. № 116/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).
9. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text> (дата звернення 02.06.2024).
10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).
11. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квіт. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
12. Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 12 берез. 1981 р. № 1654-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1654-10#Text> (дата звернення 02.06.2024).
13. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим : Закон України від 02 берез. 2000 р. № 1524-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1524-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
14. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05 берез. 1998 р. № 183/98-ВР. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).
15. Про Рахункову палату : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення 02.06.2024).
16. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лют. 2010 р. № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення 02.06.2024).
17. Про статус народного депутата України : Закон України в ред. від 22 берез. 2001 р. № 2328-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text> (дата звернення 02.06.2024).
18. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 груд. 2019 р. № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
19. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 груд. 1997 р. № 776/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).

20. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення 02.06.2024).

Для пошуку нормативно-правових актів бажано використовувати офіційний вебсайт парламенту – Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до навчального плану підготовки бакалавра передбачено наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- консультація.

Теми лекцій та практичних занять взаємозв'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності. На практичних заняттях розглядаються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу. Консультація проводиться викладачем щотижня згідно з графіком, затвердженим кафедрою.

Методи і технології навчання. Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Також комплекс методів, зокрема практичні, наочні, словесні, проблемні, частково-пошукові та інші групи методів. Серед методів навчання за характером логіки пізнання використовуються аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традиційний методи.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», Телеграм чат для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення Інформаційно-телекомунікаційної система «Електронний кампус».

5.1. Лекції та практичні заняття

Назва теми, перелік основних питань, література
Тема 1. Основи конституційного ладу України   1. Поняття конституційного ладу України та його основні принципи.   2. Конституційний тип Української держави.   3. Конституційна форма Української держави.   4. Державні символи України.   5. Захист конституційного ладу України.   <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1].
Тема 2. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні   1. Принципи правового статусу особи в Україні.   2. Система конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні.   3. Конституційні обов'язки особи в Україні.   4. Конституційні гарантії правового статусу особи в Україні.   <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [19].
Тема 3. Громадянство України   1. Громадянство України: поняття, ознаки, принципи.   2. Підстави набуття та припинення громадянства України.   3. Основні правила громадянства дітей.   4. Повноваження органів і посадових осіб, які вирішують питання, пов'язані з громадянством України.   <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [6, 19].
Тема 4. Основи виборчого та референдного права України

1. Поняття, сутність та види виборчих систем.
2. Поняття, види та принципи виборчого права.
3. Виборчий процес: поняття, принципи, етапи.
4. Порядок організації та проведення всеукраїнського референдуму.

Література: базова [1-5], додаткова [2, 5].

Тема 5. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України

1. Парламент та парламентаризм: поняття, ознаки, види.
2. Повноваження Верховної Ради України.
3. Конституційно-правовий статус народного депутата України.

Література: базова [1-5], додаткова [2, 16, 17].

Тема 6. Парламентське процесуальне право

1. Організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України.
2. Комітети Верховної Ради України.
3. Законодавчий процес: поняття, стадії.

Література: базова [1-5], додаткова [8, 16].

Тема 7. Конституційно-правовий статус органів парламентського контролю

1. Парламентський контроль: поняття, ознаки, види.
2. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
3. Правовий статус Рахункової палати.
4. Правовий статус тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Література: базова [1-5], додаткова [8, 15-19].

Тема 8. Конституційно-правовий статус Президента України

1. Інститут президента: поняття, ознаки, загальна характеристика.
2. Повноваження та акти Президента України.
3. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
4. Допоміжні органи та служби при Президентові України: види, система, загальна характеристика правового статусу.
5. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.

Література: базова [1-5], додаткова [2, 13, 14].

Тема 9. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України

1. Поняття, ознаки, функції виконавчої влади та система її органів в Україні.
2. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади: склад, порядок формування та припинення повноважень.
3. Повноваження та акти Кабінету Міністрів України.
4. Організація роботи Кабінету Міністрів України.

Література: базова [1-5], додаткова [4, 7, 11, 20].

Тема 10. Конституційно-правовий статус міністерств та центральних органів виконавчої влади

1. Система міністерств та центральних органів виконавчої влади.
2. Повноваження міністерств та центральних органів виконавчої влади.
3. Організація роботи міністерств та центральних органів виконавчої влади.
4. Акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Література: базова [1-5], додаткова [7, 20].

Тема 11. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій

1. Система та порядок формування місцевих державних адміністрацій.
2. Повноваження місцевих державних адміністрацій.
3. Організація роботи та акти місцевих державних адміністрацій.
4. Правовий статус військово-цивільних адміністрацій.

Література: базова [1-5], додаткова [4, 11].

Тема 12. Конституційні основи правосуддя

1. Конституційні засади судоустрою та судочинства.
2. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.
3. Конституційно-правовий статус прокуратури.
4. Конституційно-правовий статус адвокатури.

Література: базова [1, 2, 4, 5], додаткова [3, 9].

Тема 13. Територіальний устрій України

1. Поняття, принципи та система територіального устрою України.
2. Правовий статус Автономної Республіки Крим.
3. Правовий статус адміністративно-територіальних одиниць України.
4. Правовий статус об'єднаних територіальних громад.

Література: базова [1, 2, 4, 5], додаткова [10, 12, 13].

Тема 14. Місцеве самоврядування в Україні

1. Поняття, сутність та система місцевого самоврядування в Україні.
2. Повноваження місцевих рад та їх виконавчих органів.
3. Повноваження сільських, селищних, міських голів.
4. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.

Література: базова [1-5], додаткова [2, 10].

Тема 15. Конституційний Суд України

1. Склад, порядок формування та повноваження Конституційного Суду України.
2. Поняття та види звернень до Конституційного Суду України.
3. Конституційне провадження.

Література: базова [1, 2, 4, 5], додаткова [9].

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Крім навчальних занять, відповідно до навчального плану підготовки бакалавра передбачено також наступні форми освітнього процесу:

- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Теоретичні та практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та ресурсів глобальної мережі Internet.

6.1. Самостійна робота

Назва теми, перелік основних питань, література	Форма контролю
Тема 1. Основи конституційного ладу України 1. Конституційні засади політичних відносин в Україні. 2. Конституційні засади екологічних відносин в Україні. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [1].	<i>опитування</i>
Тема 2. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні 1. Сучасні міжнародно-правові стандарти з прав людини та національне законодавство України. 2. Позасудовий захист прав і свобод людини. <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [19].	<i>опитування / практичні завдання</i>
Тема 3. Громадянство України 1. Законодавство України з питань громадянства. 2. Форми виникнення громадянства України. <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [6, 19].	<i>опитування / практичні завдання</i>
Тема 4. Основи виборчого та референдного права України 1. Порядок реєстрації виборців. 2. Юридична відповідальність за порушення виборчих прав громадян. 3. Місцеві референдуми. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 5].	<i>тестові завдання / практичні завдання / кейси</i>
Тема 5. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України 1. Функції Верховної Ради України. 2. Дostroкове припинення повноважень Верховної Ради України. 3. Структура правового статусу народного депутата України. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 16, 17].	<i>опитування / тестові завдання</i>

Тема 6. Парламентське процесуальне право 1. Повноважність та кворум у засіданнях Верховної Ради України. 2. Парламентські процедури. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [8, 16].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 7. Конституційно-правовий статус органів парламентського контролю 1. Процедури здійснення парламентського контролю. 2. Гарантії діяльності органів парламентського контролю. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [8, 15-19].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 8. Конституційно-правовий статус Президента України 1. Загальна характеристика повноважень Президента України у сферах національної безпеки і оборони. 2. Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 13, 14].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 9. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України 1. Поняття уряду держави та його функції. 2. Гарантії діяльності Уряду України. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [4, 7, 11, 20].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 10. Конституційно-правовий статус міністерств та центральних органів виконавчої влади 1. Функції міністерств та центральних органів виконавчої влади. 2. Гарантії діяльності міністерств та центральних органів виконавчої влади. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [7, 20].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 11. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій 1. Структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій. 2. Механізм взаємодії місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [4, 11].	<i>опитування</i>
Тема 12. Конституційні основи правосуддя 1. Судова система України. 2. Гарантії діяльності Вищої ради правосуддя. <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [3, 9].	<i>опитування</i>
Тема 13. Територіальний устрій України 1. Проблеми реформування системи адміністративно-територіального устрою України. 2. Особливості юридичного статусу тимчасово окупованих територій України. <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [10, 12, 13].	<i>опитування / тестові завдання</i>
Тема 14. Місцеве самоврядування в Україні 1. Права та обов'язки депутатів місцевих рад. 2. Служба в органах місцевого самоврядування. <i>Література:</i> базова [1-5], додаткова [2, 10].	<i>тестові завдання</i>
Тема 15. Конституційний Суд України 1. Характеристика етапів конституційного судочинства. 2. Рішення Конституційного Суду України та їх юридичне значення. <i>Література:</i> базова [1, 2, 4, 5], додаткова [9].	<i>тестові завдання / практичні завдання</i>

Строк виконання усіх видів самостійної роботи – дата проведення практичного заняття з відповідної теми.

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських та/або інших заходах (конференція, круглий стіл, конкурс, олімпіада тощо); публікація (стаття та/або тези доповіді) за тематикою навчальної дисципліни	+10 балів	Порушення строку відпрацювання практичних занять, виконання задач (кейсів), тестування тощо (за кожну таку роботу). Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів
Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему, погоджену з викладачем, за програмою дисципліни	+5 балів	Порушення термінів виконання модульної контрольної роботи та її захист Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів

Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Політика дедлайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття, за рішенням викладача, може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової модульної контрольної роботи. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, виконання практичного завдання, розв'язання задач (кейсів), МКР.

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	Ваговий бал	Кількість	Всього, 100 балів
1.	Практичне заняття	3	15	45
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	5	1	5
3.	Екзамен			50

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“**відмінно**” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **3 бали**, МКР – **5 балів**;

“**добре**” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – практичне заняття **2 бали**, МКР – **4 бали**

“**задовільно**” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття **1 бал**, МКР – **3 бали**;

“**незадовільно**” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття **0 балів**, МКР – **0-2 бали**.

Результати поточного контролю здобувача регулярно вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу.

Критерій отримання атестації		Перша атестація	Друга атестація	
Строк атестації		8-ий тиждень	15-ий тиждень	
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 30 балів	
	Практичні заняття	Теми 1-7	+	–
	Практичні заняття	Теми 8-15	–	+

Результати календарного контролю здобувача вносяться викладачем до модуля «Календарний контроль» АС Електронний кампус.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 30 балів.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. Дистанційний курс «Конституційне право. Особлива частина»

Дистанційний курс з нормативного освітнього компонента «Конституційне право. Особлива частина» пройшов процедуру сертифікації дистанційних курсів для їх впровадження в освітній процес КПІ ім. Ігоря Сікорського (Сертифікат серія ДК № 0030, затверджений Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського, протокол № 6 від 30.03.2023 р.)

Дистанційний курс – це електронні навчально-методичні матеріали з нормативного освітнього компонента «Конституційне право. Особлива частина», призначені для забезпечення освітнього процесу у дистанційному режимі, що реалізується засобами відкритого віртуального освітнього середовища КПІ ім. Ігоря Сікорського, – платформи дистанційного навчання «Сікорський», яка базується на спеціалізованому веб-середовищі Google Workspace for Education (пакет хмарних додатків Google для інформаційно-освітньої мети).

Розміщена на дистанційному курсі (див.: посилання в реквізитах дисципліни) інформація, засоби навчально-методичного характеру, необхідні для досягнення програмних результатів навчання за нормативним освітнім компонентом «Конституційне право. Особлива частина»,

відповідають вимогам регламентуючих документів внутрішнього забезпечення якості освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

9.2. Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Зміст та значення принципів Конституції України за офіційною конституційною доктриною України.
2. Поняття конституційного ладу України та його основні принципи.
3. Конституційний тип Української держави.
4. Конституційна форма Української держави.
5. Принцип республіканізму. Форми участі народу в управлінні державними справами.
6. Державні символи України.
7. Захист конституційного ладу України.
8. Доктрина “демократії, здатної себе захистити”.
9. Принципи правового статусу особи в Україні.
10. Система конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні.
11. Конституційні обов’язки особи в Україні.
12. Конституційні гарантії правового статусу особи в Україні.
13. Критерії легітимності обмеження прав людини в умовах пандемії чи воєнного стану.
14. Забезпечення прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України.
15. Громадянство України: поняття, ознаки, принципи.
16. Підстави набуття та припинення громадянства України.
17. Основні правила громадянства дітей.
18. Повноваження органів і посадових осіб, які вирішують питання, пов’язані з громадянством України.
19. Поняття, сутність та види виборчих систем.
20. Поняття, види та принципи виборчого права.
21. Виборчий процес: поняття, принципи, етапи.
22. Порядок організації та проведення всеукраїнського референдуму.
23. Місцеві референдуми.
24. Парламент та парламентаризм: поняття, ознаки, види.
25. Повноваження Верховної Ради України.
26. Конституційно-правовий статус народного депутата України.
27. Організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України.
28. Комітети Верховної Ради України.
29. Законодавчий процес: поняття, стадії.
30. Парламентський контроль: поняття, ознаки, види.
31. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
32. Правовий статус Рахункової палати.
33. Правовий статус тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.
34. Інститут президента: поняття, ознаки, загальна характеристика.
35. Повноваження та акти Президента України.
36. Загальна характеристика повноважень Президента України у сферах національної безпеки і оборони.
37. Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України.
38. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
39. Допоміжні органи та служби при Президентові України: види, система, загальна характеристика правового статусу.
40. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.
41. Поняття, ознаки, функції виконавчої влади та система її органів в Україні.
42. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади: склад, порядок формування та припинення повноважень.
43. Повноваження та акти Кабінету Міністрів України.
44. Організація роботи Кабінету Міністрів України.
45. Система міністерств та центральних органів виконавчої влади.
46. Повноваження міністерств та центральних органів виконавчої влади.

47. Організація роботи міністерств та центральних органів виконавчої влади.
48. Акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
49. Система та порядок формування місцевих державних адміністрацій.
50. Повноваження місцевих державних адміністрацій.
51. Організація роботи та акти місцевих державних адміністрацій.
52. Правовий статус військово-цивільних адміністрацій.
53. Конституційні засади судоустрою та судочинства.
54. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.
55. Конституційно-правовий статус прокуратури.
56. Конституційно-правовий статус адвокатури.
57. Поняття, принципи та система територіального устрою України.
58. Правовий статус Автономної Республіки Крим.
59. Правовий статус адміністративно-територіальних одиниць України.
60. Правовий статус об'єднаних територіальних громад.
61. Проблеми реформування системи адміністративно-територіального устрою України.
62. Особливості правового режиму на тимчасово окупованих територіях України.
63. Поняття, сутність та система місцевого самоврядування в Україні.
64. Повноваження місцевих рад та їх виконавчих органів.
65. Права та обов'язки депутатів місцевих рад.
66. Повноваження сільських, селищних, міських голів.
67. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.
68. Служба в органах місцевого самоврядування.
69. Механізм взаємодії місцевих державних адміністрацій з органами місцевого самоврядування.
70. Склад, порядок формування та повноваження Конституційного Суду України.
71. Поняття та види звернень до Конституційного Суду України.
72. Конституційне провадження.
73. Рішення Конституційного Суду України та їх юридичне значення.
74. Основні напрями розвитку українського конституціоналізму на сучасному етапі.
75. Незалежність України та процеси євроатлантичної і європейської інтеграції.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права, кандидатом юридичних наук, доцентом Шумаком Ігорем Олексійовичем.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 11 від 05.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)